

OBČINSKA UPRAVA

Poučni stanovski list županom, občinskim tajnikom, občinskim svetovalcem in drugim javnim organom.

Izhaja vsakega 5. in 20. dne meseca, ter stane celoletno 8 kron, polletno pa 4 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladimir Ravnihar.

Naročnino in oglase sprejema upravištvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasom je za dvostopno petinno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Občina kot stavbna oblast.

(Nadaljevanje.)

Tla, podzemeljska stanovanja in delavnice, vzdušnice, obokanje pritličja.

V vseh pritličnih stanovanjih novo zidanih poslopij se morajo tla položiti 32 cm višje, kakor je zunanji cestni nivel, ki je že določen, ali se ima še določiti.

Stanovanja pod tem nivelom se imajo dopuščati le tedaj, ako so popolnoma suha, svetla in zračna.

Oblast ima pravico glede na namembo ali lego poslopja iz ozirov ognjavnosti ukazati, da se pritlični prostori obokajo, kar se ima izvršiti tudi v drvarnicah in prostorih za oglje, ki se nahajajo v stanovalnih poslopih.

Podzemeljske delavnice se morejo le takrat dopustiti, če notranja visokost stropa leži najmanj 1 m nad zunanjim cestnim nivelom, in se je za to skrbelo, da pride vanje zadosti svetlobe in zraka.

Da se smejo narejati vzdušnice (zračni preduhi), je potreba posebnega dovoljenja stavbne oblasti.

Tla v kuhinjah, vhodi iz kuhinj v hleve.

Tla v kuhinjah morajo biti pod ognjiščem in okrog odprtega ognjišča najmanj 13 dm, pri železnih štedilnikih pa najmanj 7 dm pomostena z ognjevarnim gradivom.

Vhodi, okna ali druge odprtine iz kuhinje v hleve ali drugačna gospodarska poslopja so brezpo- gojno prepovedane.

Stopnice.

Vsaka hiša mora biti narejena tako, da se lahko pride izpod podstrejša in iz vseh stanovanj po ognje- varnih stopnicah do hišnega vhoda, oziroma na prosto in v klet.

Zategadelj je, kadar je poslopje razsežno, ali namemba poslopja to zahteva, narediti temu primerno tudi po več proti ognju varnih stopnic.

Glavne stopnice morajo najmanj 13 dm v svetlem meriti in na prostih mestih trdno in najmanj 1 m vi- soko ograjo iz ognjevarnega gradiva imeti.

Stopnje pri stopnicah ne smejo biti manj nego 26 cm široke in ne nad 18 cm visoke.

Pri zavutih glavnih stopnicah mora znašati širina koničnih stopinj merjena v razdalji 64 cm, od stopni-škega zidu najmanj 26 cm.

Stopnice, ki imajo zgoraj in spodaj zidan obok, smejo imeti lesene stopinje.

Vrhná svetlišča.

Vrhná svetlišča, s katerimi se razsvetljujejo stop- nice ali drugi prostori, morajo ležati na vseh straneh na trdnem zidovju in narejena tako, da niso v no- bení zaradi ognja nevarni zvezi s podstrešjem ali dru- gimí poslopji.

Hodniki.

Hodniki v notranjem poslopi, ki posredujejo pravilno zvezo stanovanj z glavnimi stopnicami, mo- rajo biti najmanj 13 dm široki in popolnoma ognja varni.

Viseči hodniki, ki so zunaj poslopja in služijo le v stranske zveze stanovanj, se smejo sestaviti iz lesa. Vendar se morajo zavarovati z ograjo najmanj 1 m visoko in morajo sloneti na ognjevarnih blazinah, in smejo vrhu tega biti zaprti z lesenimi stenami, v ka- tera so vdelana okenca.

Če taki prehodi stoje pod hišno streho, se morajo zvezni trami in zaseki, ki vun mole, spodaj opažiti in ometati s štukaturo.

Dvorišča.

Hišni posestnik mora vodnjak dobro in trdno pokriti, ali pa ga mora obdati s trdno najmanj 80 cm visoko ograjo.

Sestava stropov.

Stavbenemu gospodarju je dano na prosto voljo, izvoliti si kakršnokoli sestavo stropa, da le odgovarja zahtevam ognjevarnosti in stavbne trdnosti.

Tudi nad pritličjem, potem nad najvišjim nadstropjem se smejo napravljati trami ali poprečni stropi, samo da se morajo ne le po sipi, ki se nanje nasuje, popolnoma osamiti od podpornega lesovja, ampak je tudi tla v najvišjem nadstropju ognja varno pokriti in tako močna napraviti, da jih ne premaga teža strehe, ko bi se v slučaju požara zrušila.

Tej zahtevi morajo zadoščati tudi že obstoječa poslopja. Brezpogojno je prepovedano rabiti zvezne trame strešnega stola za sestavo stropa.

Posebno so prepovedani pri cerkvah vsi navidezni oboki, ki se ne stikajo s streho, ali takšni stropi iz platnic.

Kadar se oblastvu zdí potrebno v zavarovanje nosilnosti večjih ali posebno sestavljenih stropov narediti poskušnjo, tedaj mora to določiti pri podelitvi stavbnega dovolila ter naznaniti, s koliko težo in kako je napraviti poskušnjo.

Stropi v hlevih in svislih, vzdušnice (zračni preduhi).

Hlevi, svisli in skladišča morajo imeti zgoraj in spodaj ognja varen strop. Hlevi za konje, govedo in ovce se morajo narediti v svetli velikosti najmanj 2,5 m, napraviti je zadostno lukenj za zrak, in tla tako pripraviti, da se more gnojnica popolnoma odvajati.

Zračne preduhe je v hlevih napraviti tako, da hlevni smrad ni v nadlego stanovanjem. Napraviti je odtoke in je te privajati v glavni ulični kanal, in kjer teh ni, v posebno greznično jamo, zlasti pa je paziti, da se gnojnica ne vceja v tla ali zidovje.

Dimniki.

Za dimnike velja brez izjeme določilo, da morajo njih zidane stene 16 cm. debele biti in da mora zidovje v podstrešju ometano biti tudi na zunanji strani.

Pri večjih ognjiščih (v pekarijah, pri pivarskih in barvarskih kotlih, kovaških ognjiščih) mora biti stena prav pri ognjišču 32 cm debela ter sme šele v večji visokosti le 16 cm znašati.

Strogo je prepovedano, dimnike postavljati na trame, jih naslanjati na lesovje, v zidove dimnikov vtikati late za prekajenje ali sicer vlagati kakoršnokoli lesovje.

Odprta ognjišča, pri katerih je naprava za odvajanje iz desk sestavljena ali deloma zidana, niso dopuščena. Taka ognjišča, ki se morebiti nahajajo v v sobah, se morajo le takrat dopustiti, če imajo po predpisu izzidan dimnik, ki nima nobene tuljave v

drug dimnik in če je v dimnikovi tuljavi narejena železna zaklopnica.

Dim iz štedilnikov ali od kotlov za perilo in kuho dovajati v dimnike je dopuščeno, vendar morajo vsi dovodi dima iz stranskih kurišč praviloma iz pločevinastih ali lončenih cevi, ki se dajo sestaviti, narejeni biti. Cevi morajo v prečniku imeti najmanj 11—13 cm in je ustje, po katerem gre dim iz kurišča, napraviti v lahko dostopni visokosti.

Zaporne zaklopnice na odvajalnih ceveh pri pečeh v sobah so prepovedane.

Prolazni dimniki morajo najmanj 5 dm obsegati, ozki (ruski) dimniki pa imeti najmanj 16 cm v prečniku.

Vsi dimniki se morajo v svoji visokosti najmanj 13 dm nad streho dvigati.

Znotraj morajo biti dimniki gladki in jih je napravljati kolikor največ mogoče navpično. Postavljati jih na pošev pod 60 stopinj k vodoravni črti ni dopustno.

Parne dimnike in sploh dimnike za velika kurišča je tako zgraditi, da niso sosedščini nadležni. Prevideti se morajo z zaklopnico ali zatikalnikom, in če je treba, z iskrolovcem.

Na visokih, prosto stoječih dimnikih je treba napraviti krampeže.

(Dalje prihodnjič.)

Delavsko zavarovanje in občine.

(Konec.)

Slednjič omenim še nekatera skupna določila, ki veljajo za vse bolniške blagajne enako.

Niti delodajalci, niti bolniške blagajne ne smejo sklepati pogodb, s katerimi bi se določila tega zakona na škodo zavarovancem preminjala. Vse take pogodbe bile bi pravno neveljavne.

Če je kaka občina vsled svoje dolžnosti oskrbovati uboge, kakí osebi, ki je zavarovana pri bolniški blagajni, dajala bolniško podporo, tedaj preide pravica, ki jo ima zavarovana oseba do bolniške blagajne, do visokosti bolniške podpore, ki jo je dala občina tej osebi, na občino in je samo občina upravičena zahtevati od bolniške blagajne, da ji to podporo povrne. Ta pa velja le takrat, če je občina dala zavarovani osebi bolniško podporo, pravice pa, ki jo ima zavarovana oseba napram občini iz naslova ubožne oskrbe, ta zakon nič ne prikraja.

Bolniška blagajna je dolžna dajati bolniško podporo tudi takrat, če je bolezen posledica nezgode. Če pa je bolniška blagajna v takem slučaju dajala bolniško podporo tudi v času, ko ima podpiranec pravico zahtevati zavarovalnino od delavske zavarovalnice proti nezgodam, tedaj preide ta pravica do visokosti bolniške podpore, ki jo je prejel od bolniške blagajne, na to bolniško blagajno in je leta upravičena zahtevati od zavarovalnice proti nezgodam, da ji to podporo povrne.

Če je bolniška blagajna dajala bolniško podporo v takej bolezni, za katero ima zavarovanec postavno pravico zahtevati odškodnino od kakega drugega, t. j. tedaj, če je kdo drugi zakrivil to njegovo bolezen, tedaj preide ta pravica do odškodnine do visokosti bolniške podpore, ki jo je prejel od bolniške blagajne, na to bolniško blagajno in je le ta opravičena uveljaviti to odškodninsko pravico napram tej tretji osebi.

Spore, ki nastanejo glede take odškodnine med občino, delavsko zavarovalnico proti nezgodam in bolniško blagajno, razsoja deželna politična oblast. Ravnotako tudi spore o odškodninah, ki jih zahtevajo bolnišnice od bolniških blagajn in spore med bolniškimi blagajnami, če ti zadnji spori niso odkazani razsodišču zveze bolniških blagajn.

H koncu še nekatere kazenske določbe za prestopke zakona o zavarovanju proti boleznim.

Delodajalci, ki svojih zavarovanja dolžnih delavcev ne naznanijo pri okrajni bolniški blagajni najkasneje v treh dneh po nastopu službe, ali jih najkasneje v treh dneh po izstopu iz službe ne odjavijo, kaznujejo se za vsak slučaj z denarno globo do 20 kron ali v slučaju neizterljivosti zaporom do dveh dni. Ta prestopki kaznujejo politične oblasti prve inštanice. Denarne globe stekajo se v rezervni zaklad one okrajne bolniške blagajne, v koje okrožju kaznovani stanuje. Proti tem razsodbam politične oblasti prve inštanice dopusten je priziv na politično deželno oblast tekom 14 dni od dneva vročitve razsodbe, vložiti pa ga je pri politični oblasti prve inštanice.

Pa zakonu so občine zavezane na zahtevanje političnih oblasti sodelovati pri izvrševanju tega zakona.

To so glavne določbe zakonov o zavarovanju delavcev proti nezgodam in boleznim. Res je, da ta dva zakona ne nalagata občinam neposredno nikakih posebnih dolžnosti. Ker pa je vprašanje o delavskem zavarovanju danes jedno najvažnejših, gotovo zasluži, da smo mu tudi v našem listu posvetili nekoliko pozornosti.

Razne vesti.

Ljubljanski magistrat je tudi letos dovolil znesek 600 K, kot podporo 6 ubožnim bezgavkastim (skrofuloznim) otrokom, da morejo iti v morske toplice Grado, kjer se otvori sezona s 1. rožnikom. Prošnje se naj vlagajo do 26. t. m. pri ljubljanskem magistratu.

Nagrade za pokončanje roparskih živali. Deželni odbor kranjski je v letu 1905 izplačal 170 K teh nagrad in sicer za dva medveda à 60 K in volkuljo 50 K.

Občinski odbor v Litiji je v svoji seji dne 16. t. m. soglasno sklenil vse uradne vloge kolekovati s kolekom družbe sv. Cirila in Metoda.

Gradba lokalne proge Kranj-Tržič je zagotovljena. Pred kratkem je odbor udeležencev vložil prošnjo pri železniškem ministrstvu za uvedbo konzensusne obravnave, ki se utegnejo brez težkoč izvršiti. Finančno je gradba osigurana s tem, da prevzema država jamstvo za kapital 1,750.000 K, dežela

in vdeležniki pa prispevajo 320.000 K. Nova železnica bo brezdvomno zdatno pripomogla še k večjemu razvitku trgovine in obrti v Kranju in Tržiču.

Burna občinska seja. Občinski odbor idrijski je imel 10. t. m. sejo v zadevi nekega vodovodnega vprašanja. K seji so došli v polnem številu prizadeti posestniki kot poslušalci, ki so se burno vmešavali z raznimi medklci v razprave obč. odbora. Vse opetovano prigovarjanje županovo, naj bodo poslušalci mirni, kakor pretenje njegovo, da ukaže galerijo izprazniti, ni pomagalo nič. Župan je bil končno primoran sejo zaključiti, kar je galerija v triumfu pozdravila. Vidi se, da ima obstrukcija vhod tudi v obč. posvetovalnico, in to za premeno na galerijo. Smo pač v času obstrukcij.

Visoko odlikovanje. Z najvišjim sklepom z dne 11. t. m. se je podelil županu Josipu Zirc v Šmihelu-Štopice zlati zaslužni križec, županu Matevžu Seršen v Vodicah pa srebrni zaslužni križec s krono.

Deželni zakonik za Kranjsko, ki je nad 95% slovenska, nosi na prvem mestu napis: Landesgesetzblatt für Krain in šele na drugem mestu sledi slovenski napis. Pripomnimo, da se urejuje deželni zakonik pri c. kr. deželnem predsedništvu v Ljubljani. Sapienti sat.

Št. Jurij pri Ljubljani. Pri volitvi obč. predstojništva dne 30. mal. travna je bil izvoljen za župana posestnik Ivan Štipelj iz Št. Jurja, za svetovalce pa posestniki Josip Remic iz Št. Jurja, Josip Goršič iz Ponoze vasi, Ivan Železnikar iz Vina in Josip Dremelj iz Male vasi.

Županstvo Lesce si je omislilo lep samoslovenski pečat. V sredi se vidi (posnetek) slika znamenite leške lipe. Naj bi tudi druga županstva na Gorenjskem posnemala to vrlo narodno županstvo. To velja posebno za občinske pečate Škofjaloka, Bleda, Ruteč in Kranjske gore. Proč z dvojezičnimi pečati! —

Za uravnavo Mirne se zviša l. 1892. določena potreščina 280.000 K za 276.000 K. V pokritje večje potreščine imata prispevati državni izboljševalni zaklad in dežela Kranjska, vsak po 50%. Morebitni prihranki pri zvišanju skupni potreščini v znesku 556.000 K pridejo v korist enakomerno državnemu izboljševalnemu zakladu in deželi Kranjski.

Tržki občini Ribnica se je z najvišjim sklepom z dne 2. sušca 1906. dovolilo v zmislu sklepa kranjskega deželnega zbora z dne 22. listopada 1905. pobirati za leto 1906. do všteto 1915. 5% naklado od najemninskih dohodkov.

Okrajna cesta iz Metlike v Črnomelj se v zmislu deželnega zakona z dne 2. mal. travna 1906. dež. zak. št. 9 uvrsti med deželne ceste.

Hrošči so se pokazali letos v veliki množini. Deželni odbor kranjski je vsled tega izdal okrožnico na županstva, s katero naroča, da dajo takoj oklicati, da morajo vsi posestniki brez odlašanja vse potrebno ukreniti, da se hrošči kolikor le mogoče pokončajo. O tem, kar so županstva na ta ukaz v svrhu pokončavanja hroščev ukrenila in kake uspehe so s tem v občini dosegla je deželnemu odboru poročati v 4 tednih.

Na postajah naših železnic je še mnogo samonemških napisov. Ker je to nepostavno, naj bi se naša županstva z vso vnemo pobrinila za to, da se povsodi napravijo dvojezični napisi. — Postaja Vižmarje n. pr. nosi na pročelju tudi grozovito spakedranko: Vismarje, ki se celo v krajevnem seznamu kranjskih občin ne dobi in je torej povsem protizakonita.

Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu si dovoljuje, odkar nimajo Slovenci nobenega zastopnika v njej, prav čudne reči. Nočemo govoriti o tem, kako židovsko odtrgava delavcem krvavo zaslužene rente, da le sebe ubrani vedno rastočih pasiv, danes pribijemo le, da ima ta zavarovalnica predrznost poslati v čisto slovenske kraje, kakor so Gorenjsko, Dolenjsko itd. slovenskim delavcem **italijanske (!)** rešitve. Ker dotični ubožec, ki zna le slovensko, teh laških čačk ne razume in ker si ne upa, ali ne zna pritožiti, pride večkrat v veliko škodo. Sicer pa je slovenščina tudi tam, kjer jo rabi ta zavarovalnica, tako spakedrana, da človeka kar krč lomi, če jo čita. Skrajni čas je že, da dobi Kranjska svojo lastno delavsko zavarovalnico. Županstva pa opozarjamo, naj vsak slučaj, v katerem bi imenovana zavarovalnica še kršila slovenske jezikovne pravice, nam naznanijo, da ga primerno ožigosamo.

Metrski merski sistem se je uvedel v Ameriki. Bržčas se uvede tudi na Angleškem in v angleških kolonijah. To je znaten napredek v trgovini, katera se s tem zelo olajša.

Zavodi za slepce. Prvi zavod za slepce se je ustanovil v Parizu l. 1784. Sedaj ima že vsaka država v Evropi zavode za slepce. V Avstriji je 11 takšnih zavodov, na Francoskem 23, na Laškem 21, v Rusiji 25, v Španiji 14, v Švici 3, v Belgiji 6, na Nizozemskem 2, na Norveškem 2, na Švedskem 2, na Danskem 1, na Ogrskem 4, na Portugalskem 1. Nemci imajo 35 šol za slepce in 26 zavodov, v katerih žive odrasli slepci. Anglija ima 26 šol in 43 tovarn, v katerih delajo slepci, tudi na Irskem in Skotskem je 10 zavodov za slepce. V zedinjenih državah imajo 41 šol za slepce, Kanada ima 2 šoli, Brazilija 1. V Afriki je samo 1 zavod za slepce, in sicer v Kairi, v Avstraliji sta dva, Japan ima 2. V drugih delih sveta je okoli 60 zavodov za slepce.

Zakon o šeku stopi v veljavo dne 21. julija tekočega leta. Doslej v Avstriji tega zakona nismo imeli. V smislu tega zakona je šek pismena nakaznica, ki se more glasiti na pošto hranilnico, na javne banke ali druge zavode, ki so po statutih opravičene sprejemati denar na tuj račun, ali pa na protokolirane firme, ki se pečajo obrtom z bančnimi posli, s pozivom da se izplača določeni znesek iz terjatve izpostavitelja šeka pri dotičnem zavodu ali firmi. Bistvene zahteve šeka so po zakonu: V besedilu nakaznice mora biti beseda šek, nadalje treba podpisati izpostavitelja, datum in kraj izpostavitve, ime osebe ali firme, ki naj plača in poziv izpostavitelja na to osebo ali firmo, da iz njegove terjatve plača določeno svoto. Pogojev za izplačilo se ne sme staviti. Šek se more glasiti na določeno osebo ali firmo, na njen ukaz ali ordro ali pa na imetnika. Šek je plačati takoj, ko se predloži v plačilo. Šek, ki se glasi na ukaz ali ordro, se mora z indosamentom prenesti na drugo osebo, ki ima potem vse iz šeka izvirajoče pravice. Šek je plačati le proti izročitvi. Delnih plačil imetnik šeka ni zavezan sprejeti. Ako sprejme delno plačilo, je to označiti na šeku, plačniku pa izdati pobotnico. Kakor omenjeno, predpostavlja zakon o šeku, da ima izpostavitelj šeka terjatev pri zavodu oziroma pismu, katero pozivlja v šeku, da izplača nakazano vsoto. Navzlic temu je plačilo odkloniti, ako trasat (oseba ali firma, ki naj plača) ve, da je izpostavitelj šeka v konkurzu. Ako je kdo izgubil šek, sme zahtevati, da trgovsko sodišče uvede amortizacijsko postopanje. Šeki izpostavljeni v smislu tega zakona, če jih je plačati v tuzemstvu, so podvrženi kolkovni pri-

stojbini à 4 v od kosa; če pa jih je plačati v inozemstvu à 10 v od kosa. Iz povedanega je razvidno, da je šek v smislu novega zakona jako sličen menici, razlikuje se pa od menice zlasti v tem, da pri šeku ni potreben akcept trasata. Šek služi v prvi vrsti kot plačilno sredstvo, olajšujoče promet; menica pa služi v prvi vrsti kreditu.

Carina na opeko. V naših krajih je lepo število opekarn, ki narejajo opeko deloma za neposredne potrebe bližnjih krajev, deloma pa izvažajo izdelano opeko v bolj oddaljena tržišča. Uvažanje opeke se sedaj vrši v precej obilni meri v južnih krajih, ki so blizu Italije, tudi iz inozemstva in sicer iz Italije. Mali izdelovalni stroški in pa ceni prevoz po ladjah na eni strani, na drugi strani pa okolnost, da po sedanjih carinskih določbah avstrijskih ni plačevati ob uvažanju navadne stavbne opeke nobene carine, so vzroki, da se čuti v krajih, ki so bližini Italije, prav močno konkurenca laške opeke. Tržaško razpečevališče je skoro zaprto izvozu naše opeke iz notranjskih opekarn, ki imajo na železnici neprimerno višjo voznino plačevati, kakor je voznina po ladjah za laško robo. V novi carinski tarifi so glede carine na opeko določbe, ki sedanji položaj izpreme v izdatni meri. Ko se uveljavi nova carinska tarifa, ne bo več mogoče uvažati iz inozemstva opeke carine prosto. Carino bodo plačevali tako od navadne stavbne in strešne opeke kakor tudi od opeke boljše kvalitete, fasonirane in nepregorne. Omenjena izrememba seveda ne ostane brez vpliva na razpečavanje opeke v južnih krajih; vsekakor mnogo opekarn pridobi. V naslednjem navedemo na podlagi nove carinske tarife opeke raznih vrst se tičeče carinske postav. Pregorljiva opeka: a) navadna strešna in stavbna opeka od 10.000 kg = 20 K; b) fasonirana opeka žgana ali nežgana od 10.000 kg = 120 kron, c) impregnirana 150 kron od 10.000 kg. Nepregorljiva opeka: a) iz magnetiza in grafita, če posamezni kosi ne tehtajo čez 5 kg od 100 kg = 2 kroni; če pa posamezni kosi tehtajo nad 5 kg od 100 kg 3 krone; b) drugovrstna opeka, če posamezni kosi ne dosežejo teže 10 kg, od vsakih 100 kg = 120 K; če pa tehtajo posamezni kosi nad 10 kg za vsakih 100 kg opeke 240 K. Pri tem pa opomnimo, da se carinske postav avtonomne avstro-ogrske carinske tarife potom trgovinskih pogodb izvestno nekoliko znižajo; na podlagi poročil o uspehih trgovinsko političnih pogajanj z Nemčijo se je nadejati, da se v pogodbi z Italijo zniža uvozna carina od opeke pri stavbnih opeki na 10 kron od 10.000 kg, pri strešni opeki pa stane carina od 10.000 kg = 20 kron. Pri ostalih vrstah opeke utegnejo znižanja znašati 25 do 30 odstotkov.

Nova trgovinska pogodba z Italijo in slovenske dežele.

Dne 1. marca tekočega leta je stopila v veljavo nova trgovinska pogodba z Italijo. Pogodbena doba je določena za čas do 31. decembra leta 1917 s tem pristavkom, da ostane pogodba preko tega termina nadalje v veljavi, ako niti Italija niti Avstrija eno leto pred potekom pogodbene dobe ne poda odpovedi. Trgovinska pogodba z Italijo, ki je stopila v veljavo hkratu s trgovinskima pogodbama z Nemčijo in Rusijo, je za slovenske dežele tako glede njih produkcije

kakor glede njih trgovine v kompleksu trgovinskih pogodb naše monarkije z inozemstvom najvažnejša. Slovenske dežele so v odlični meri interesirane v tem, da je trgovinskopolitično razmerje Avstro-Ogrske in Italije postavljeno na stanovitni temelj in tako zagotovljen gladek in nemoten trgovski promet za dobrih deset let.

Prejšnja pogodba z Italijo je potekla že z 31. decembrom leta 1903. Odpovedala jo je naša država vsled pritiska agrarcev, ki so zasnovali razsežno agitacijo proti pogodbi zaradi vinske klavzule, ki je dajala Italiji pravico, uvažati k nam svoja vina ob jako nizki carini, ki je znašala 7 K 62 v od 100 kg vina. V zadnjih mesecih leta 1903 je zavladovala pri nas opravičena bojazen, da s prvim januarjem 1904 nastopi v trgovskem prometu z Italijo brezpogodbena razmerje, čigar posledice bi bile, da bi se za blago, dohajajoče iz Avstro-Ogrske v Italijo moralo plačevati jako visoko carino, ki jo določa italijanska carinska tarifa. V tem primeru bi bila naša lesna trgovina naravnost katastrofalno prizadeta, trpele bi pa tudi industrijalne branže v naših deželah, ki izvažajo svoje izdelke v Italijo, poslužujoč se carinskih ugodnosti, zagotovljenih v trgovinski pogodbi. Strah naših trgovcev in industrijalcev je bil povsem opravičen, kajti za novo pogodbo ni bilo preskrbljeno vsled žalostnih razmer v našem parlamentu. Pogajanja tudi niso šla gladko od rok, ker so imeli avstrijski pooblaščenca kaj težavno stališče zategadelj, ker za uvoz laškega vina vsled odločnega odpora agrarcev niso mogli dati Italiji zahtevanih ugodnosti. V zadnjem trenutku se je vladi posrečilo, dognati devetmesečen provizorij na podlagi določb stare pogodbe do meseca oktobra 1904. Ker pa dotlej ni bilo mogoče zagotoviti nove definitivne trgovske pogodbe, je vlada pozneje še dvakrat provizorično uredila trgovinsko-politično razmerje z Italijo in sicer zadnjič do 28. februarja tekočega leta.

Seveda provizorična ureditev trgovinskopolitičnega razmerja z Italijo produktivnih slojev ni zamogla zadovoljiti. Za kratko dobo sklenjeni dogovori ne dajo poročstva za dalekosežnejše kupčije, negotovost položaja glede daljše bodočnosti onemogoča trgovcem in industrijalcem napravljati zanesljive račune in jih sili v v bolj ali manj utemeljene kombinacije. Vsaka dobavna pogodba, katera ima v inozemstvu kraj izpolnitve, vse večje investicije predpostavljajo jasne in ustanovičene razmere. Umevno je zategadelj, da so trgovci in industrijalci, ki imajo razpečevališča na Laškem, z zadoščenjem in veseljem pozdravili obnovev definitivne trgovske pogodbe z Italijo, ki je naredila konec dvetletni negotovosti.

Trgovinska pogodba z Italijo je za našo lesno trgovino naravnost življenske važnosti. Italija je za naš les najvažnejše razpečevališče. Italija, ki potrebuje velike množine stavbnega in rezanega lesa, ima v svoji carinski tarifi za stavbeni les določeno carino 50 lir od vagona, za rezani les pa celo 70 lir. Ako bi se carina v tej izmeri morala plačevati za naš les, je

eksport naravnost neizplačljiv in nemogoč. Kakor v prejšnji pogodbi je tudi v novi trgovinski pogodbi dovolila Italija Avstro-Ogrski carine prost uvoz stavbenega in rezanega lesa. Leta 1904 se je eksportiralo v Italijo 79.362 ton surovega ali le obtesanega lesa, pri tej množini je vdeležena Avstro-Ogrska z 62.617 tonami; rezanega lesa se je v Italijo eksportiralo leta 1904 714.516 ton, od te množine odpade na našo državo 590.056 ton, desk za zaboje se je eksportiralo 18.610 ton, od teh 15.949 iz Avstro-Ogrske. Slovenske dežele izvažajo v Italijo stavbeni les, rezani les, deske za zaboje. V zadnjem času se je izvoz dvignil, ker je v Italiji nastala po hudem potresu večja potreba stavbenega lesa, in je uvoz ruskega lesa iz Odese vsled znanih dogodkov ponehal. Seveda je to le prehodni položaj. Težko konkurenco dela našemu lesu na laških tržiščih les iz obsežnih bosanskih šum. — V poštev pride nadalje oglje, katerega se je leta 1904 eksportiralo v Italijo 28.882 ton, provenienca je malone izključno avstrijska, tudi našega oglja gre lepa množina na laško. Uvoz je carině prost.

Za izvoz naših provenijenc v Italijo pridejo nadalje v poštev železo, jeklo, pločevina. Železnega blaga raznih vrst se izvažata prilično 15.000 ton na leto. V trgovinski pogodbi se doslej veljavni carinski zneski niso skoro nič izpremenili, tako je za železo in jeklo določena carina po 6, 7, 9 lir v zlatu od 100 kg, za pločevino 7, 10, in 12 lir v zlatu, za žico 11 in 15 lir v zlatu od 100 kg; različnost carinskih zneskov je v zvezi s kvaliteto blaga. Laški trg je dalje pomemben za našo papirno industrijo, ki izvažata kakih 6000 ton papirja, celuloze in lepenke. Uvoz celuloze je deloma prost, deloma vezan na carino po $\frac{1}{2}$ in 1 liru v zlatu od vsakih 100 kg. Za bel in barvan papir je določena carina 12,5 lir v zlatu za 100 kg, za papir, ki se rabi za zavijanje po 3 in 5 lir v zlatu za 100 kg; za lepenko po 2 in 3,5 lir od 100 kg. Omeniti je nadalje kemično industrijo, ki izvažata v Italijo lep in prstene barve, nadalje sitarske izdelke. Sitarskih izdelkov gre v Italijo na leto za kakih 50.000 lir; promet se vrši večinoma v malih poštnih zavojih. Glede teh predmetov je ostalo pri starem, sitarski izdelki plačujejo carine 30 lir v zlatu od 100 kg.

Trgovinska pogodba z Italijo je posebno važna za našo opeko, ki se je doslej uvažala v Avstro-Ogrsko carine prosto. Našim opekarnam je tako nastala v Primorju huda laška konkurenca, kateri spričo dejstva, da laške opekarne delajo z manjšimi stroški in imajo cenejši transport po ladjah na razpolago, niso bile kos. V Primorje niso mogle s pridom prodajati opeke. Nova avstrijska carinska tarifa je imela za opeko primerne visoke carinske zneske, ki bi mogle položaj izpremeniti na korist domačim opekarnam. V trgovski pogodbi z Italijo pa je morala Avstrija koncedirati tako znatne popuste pri carini od opeke, da je obramba s carino zlasti glede stavbene opeke postala malone brez vrednosti. Dočim je po avstrijski avtonomni carinski

tarifi znašala carina za navadno stavbeno in strešno opeko od 10.000 kg = po 20 kron, določa trgovinska pogodba za navadno stavbeno opeko od 10.000 kg = 6 kron, za navadno strešno opeko pa 18 kron. Za strešno zarezano opeko iz ilovice je določena carina na 12 kron od 100 kg. Brezpomembnost carine za stavbeno opeko se prav lahko izprevidi, ako se vzame v poštev, da gre na vagon (10.000 kg) približno 2500 kosov opeke in velja opeka te vrste 25—28 kron = 1000 kosov. Pri tem opomnimo, da stane voznina po železnici iz Ljubljane v Trst od vagona 3240 kron.

Glede carinskih ugodnosti, ki jih je Avstro-Ogrska dovolila Italiji, bodi le kratko omenjeno, da se tičejo v prvi vrsti južnega sadja, zelenjave, sočivja in olivnega olja. Vinska klavzula je odpadla. Laško vino je ob uvozu v našo monarhijo podvrženo splošni carini, ki znaša za vino v sodih 60 kron od 100 kg. Le za pelinkovec (Wermut) se je dovolila koncesija, in znaša carina 4760 kron od 100 kg.

Oskrba ubožcev.

Oskrba ubožcev, ki so onemogli vsled starosti in so nesposobni za delo, kakor tudi ubožnih sirot je zadeva občin; v to so vezane po domovinskem zakonu z dne 3. decembra 1863. l. (drž. zak. št. 105), ki je deloma izpremenjen z zakonom z dne 5. decembra 1896. l. (drž. zak. št. 222).

Oskrba ubožcev obstoji v tem, da jim dajo občine potrebni živež in obleko ter skrb za njih postrežbo v bolezni. Pri ubožnih otrocih je občinam tudi skrbeti za njih vzgojo in izobrazbo.

Večkrat oddajajo občine svoje ubožce v posebne, v ta namen obstoječe zavode (hiralnice, ubožnice, sirotišča) in plačujejo tedaj za nje le dotično določeno oskrbnino. Če pa je zavod v upravi občine, so plačani narasli oskrbni stroški posredno iz občinskih sredstev.

V vsaki kronovini tostranske državne polovice obstoje glede oskrbovanja ubožcev posebni predpisi. Za deželo Kranjsko velja za oskrbovanje ubožcev deželni zakon z dne 28. avgusta 1883. l. (dež. zak. št. 17). Posameznih določil tega zakona ne bomo tu pojasnjevali ker nam to ni namen, omenjamo pa, da so po tem zakonu občine glede javnega oskrbovanja ubožcev podrejene deželnemu odboru. Ako zanemarija občina naložene ji dolžnosti, sme deželni odbor ukreniti, da se oskrbuje dotična ubožna oseba drugje na stroške domovne občine. Narasli stroški pa se izterjajo po politični eksekuciji.

Z nadzorstvom občin glede oskrbovanja ubožcev ima dežela mnogo posla, kar ji provzroča seveda tudi stroške.

Na drugi strani pa ima dežela pač tudi stroške za oskrbo ubožcev, dasi po zakonu oskrbovanje samo

ni deželna zadeva. Kot taki stroški se izkazujejo v računih deželne hiralne ustanove.

Pri oskrbovanju ubožcev in hiralcev pomaga dežela večkrat občinam tudi na ta način, da prevzema nase del oskrbnih stroškov, naraslih za dotično ubožno osebo v kakem zavodu. Končno podpira dežela še zavode za oskrbovanje ubožcev, osobito zavode za vzgojo ubožnih sirot.

Vprašanja in odgovori.

32. Vprašanje. Županstvo R. Kranjsko.

Ali je trgovec z mešanim blagom ali celo branjevec opravičen prodajati vino in pivo v zaprtih steklenicah, ne da bi imel za to posebni obrtni list?

Odgovor:

Trgovina z žganimi opojnimi pijačami v zaprtih steklenicah je prosta obrt in jo zamore izvrševati trgovec z mešanim blagom, ne da bi potreboval v to posebnega obrtnega lista. Enako je tudi z vinom in pivom! Steklenice pa morajo biti popolnoma zaprte (zapečatenene). Prodaja piva v zaprtih steklenicah je sedaj svobodna obrt, ki ga more proti obrtni oglasitvi izvrševati vsakdo. Vsled zahtev gostilničarjev je obrtni odsek državnega zbora sklenil, predlagati državnemu zboru, da se sedanja svobodnost v prodaji piva v zaprtih steklenicah utesni, in sicer na ta način, da se prodaja piva v zaprtih steklenicah uvrsti med koncesijonirane obrte. Koncesije za take obrte se bodo izdajale le po potrebi dotičnih krajev. Imetnik koncesije za prodajo piva v zaprtih steklenicah ne bo smel sam polniti steklenic iz sodčkov.

33. Vprašanje. Županstvo v H. pri S.

1. Kdo ima pravico predsedovati volitvi obč. svetovalcev, župan ali najstarejši odbornik? Pri nas je namreč župan izvoljen, volitev obč. svetovalcev pa se je preprečila. In sedaj je preporno vprašanje, kdo ima pravico sklicati in voditi volitev svetovalcev.

2. Ali ima župan pravico si računati odškodnino za troške in zamudo časa pri sestavi obč. volilnega imenika? Navada je bila do sedaj, da je kdo izmed davčnih uradnikov sestavil imenike proti plačilu, letos pa ni nobeden hotel tega storiti, in je župan moral to delo sam izvršiti, kar mu je povzročilo mnogo truda in precejšnjih stroškov.

Odgovor:

Ad 1. Po §§ 34. in 36. obč. vol. reda ima sklicati in voditi volitev občinskega starešinstva (župana in svetovalcev) najstarejši odbornik novega odbora. Vsekakor tudi v Vašem slučaju!

Ad 2. Občinski red ne določa ničesar glede odškodnine županu za njegova uradna opravila, nasprotno pa tudi ne pravi, da jih je treba brezplačno opravljati. Opravičen je popolnoma položiti račun občini za označeno delo, saj je s tem prihranil občini trošek za plačilo uradnikom, ki bi imeli to delo izvršiti (§ 32. obč. red.). Toda izplačati pa si more račun le s privolitvijo obč. odbora, ali vsaj svetovalcev, to zahteva čast županova, da se mu ne more očitati tega ali onega. Glede sestave volilnih imenikov Vas opozarjamo na odgovor na 1. vprašanje v tem listu.

34. Vprašanje. Županstvo Oselica.

Nezakonski sin v tukajšnjo občino pristojne N. N. je bil skozi tri leta oskrbovan v javni sirotišnici v Budapešti. Upraviteljstvo tega zavoda zahteva sedaj od naše občine povračilo oskrbnih stroškov v znesku 67816 K. — Ali je naša občina zavezana plačati ta znesek, odnosno, kaj ji je storiti, da se ji olajša naloženo ji breme?

Odgovor:

Obrnite se do deželnega odbora s prošnjo, da prevzame navedene stroške na deželni zaklad. Po našem mnenju dom. občina ni zavezana plačevati oskrbnih stroškov, ki narašajo za njene domačince v bolnišnicah in sirotišnicah, temveč je to dolžnost deželnega zaklada.

Zakon z dne 29. februarja 1868 drž. zak. št. 15 določa namreč izrecno, da morajo v bodoče prevzeti oskrbne stroške, narasle v sirotišnicah, deželni zakladi in ne — domovinske občine. Storite torej, kakor smo vam svetovali in uverjeni smo, da Vaš korak ne bo brezuspešen.

35. Vprašanje. Občina Št. V. nad V.

Občina A. ima v svojem katastru pašnik, kjer imajo tudi opravičenci iz sosedne občine B. solastninske pravice v jednaki meri kakor opravičenci iz občine A. — Občina B. sklenila je pred 5. leti zlog, ali naklad na glavo pašne živine tudi za neopravičence seveda večjo takso brez sporazumljenja občine A ter porablja te prispevke za lastne obč. potrebe, davke, poljskega čuvaja itd. ne dobi občina A. nič od tega.

Občina A. je letos občino B. radi tega pozvala na odgovor in dobila je ta odgovor: Mi smo opravičeni skleniti naklade, zahtevamo da tudi Vaša občina jednaki naklad sklene (čez pet let — zakaj pa niso takoj zahtevali ozir. obvestili takoj?), dalje, naši privatni posestniki, ki imajo svoja zemljišča v Vašem katastru (obč. A) morajo plačevati občinske naklade Vaši občini (to je res, toda tudi naši posestniki imajo — ako jih je tudi zelo malo — v katastralni občini B zemljišča, morajo istotako plačevati naklade dotične katastralne občine). To so toraj samo izgovori —.

Vpraša se:

Je li opravičena občina B. skleniti pašno takso na glavo živine, katera se pase v skupnem pašniku občine A in B, toda spadajoč pod kat. obč. A — brez skupnega sklepa obeh občin? —

2. Je li pobiranje take takse sploh dopustno, ako ni bilo v smislu obč. reda sklenjeno in razglašeno, čeravno se to vrši že 5 let? —

3. Je li smela občina B. tudi neopravičencem dovoliti pašno pravico proti večji taksi?

4. Občina A. šteje do dve tretjine vživalne pravice v omenjenem pašniku in je zahtevala jedno tretjino povračila od občine B, kar pa občina B odklanja, torej ne preostaje drugega kakor tožba. Kam pa se imamo obrniti s tožbo? —

Odgovor:

Po našem mnenju je predmetna zadeva civilno-pravdnega značaja, ter se gre za razmere, izvirajoče iz skupne lastnine obeh občin, v katerih ima razsojati civilno sodišče. — Predno pa nastopi občina tožbeno pot, bi bilo vsekakor umestno, da se obrne v tej zadevi na pristojno oblast: deželni odbor v svrhu posredovanja. —

Cela zadeva pa bi se najbolje rešila na ta način, če se obrne občina na deželno vlado s prošnjo, da se odkupijo pašne pravice, ozir. regulirajo.

Sicer pa pripominjamo, da je zadeva spričo dopisa županstva premalo pojasnjena, da bi se moglo dati točnega in zanesljivega odgovora. —

Ljubljansko barje in njega osuševanje.

Poročal nadinženir Ivan Sbrizaj.

(Nadaljevanje.)

Obe strugi se poglobita le do stočja v Selu; od tod dalje je struga pravilnejša, ima tudi primeren strmec,

zato se v tem delu Ljubljanice do fužinskega slapa izkoplje le ozka kineta.

To so nameravana regulacijska dela. Pripominjam, da se Ljubljanica na barju ne bo prav nič uravnala, le če bi se pokazala potreba, mestoma bregove nekoliko zavarovati, se to izvrši; tudi se bo moral mali greben v strugi pri novem mostu na Vrhnikih odstraniti.

Doba za izvršitev teh regulacijskih del je določena na pet let, in sicer se uredi najprej Ljubljanica, potem Gruberjev kanal. Naravno je, da bo treba ta dela že zaradi stroškov kolikor mogoče ob suhem izvršiti. V Gruberjevem kanalu bo to brez posebnih priprav mogoče, ker bo Ljubljanica že pogobljena, drugače je pa pri tej sami. Ljubljanica se bo morala pod izlivom Gradaščice, kajti tudi ta ne bo smela skozi Ljubljano, provizorno in sicer tago zgraditi, da se bo visoka voda tudi po njej odtekala, napraviti se bo moral jez z zatvornicami.

Podhagsky je proračunil za vsa ta dela, seveda vpoštevši obrežne zidove itd., skupaj 1,378.000 gld. ali 2,757.200 kron stroškov. Ti stroški so bili proračunjeni leta 1882., torej pred 20 leti, ko so bile razmere glede dalavcev in glede dobave gradiva znatno ugodnejše od današnjih. Potrebno je torej bilo stroškovnik natanko pregledati in ga glede cen današnjim razmeram prilagoditi. Vpoštevati so se tedaj morali tudi izdatki za odškodbe in gotove naprave zasebnikom v mestu itd. in pa stroški za lesene mostove. Na podstavi sedanjih razmer je komisija, ki je zborovala več dni v oktobru lanskega leta, izračunala stroške za izvršitev dela na 4,184.000 kron. Pri sestavi tega končnega proračuna se je postopalo najvestneje. Cene so visoko preračunjene in v gorenji skupni vsoti je 545.690 kron za stavbno vodstvo, ostane kot čista reserva 400.000 kron, za katere porabo danes nimamo prav nobene podlage. S tem je zadostno dokazano, da se nikakor ni bati, da bi se proračunjena vsota za to podjetje prekoračila.

Poleg navedenih glavnih del bo pa izvršiti še druga, ki so tudi potrebna. Ta dela pa ne bodo niti tako obsežna, niti tako draga, da bi povzročala katerekoli skrbi.

Dela te vrste so dvojna: 1.) uravnava stranskih pritokov; 2.) dela, katera bodo morali udeležniki po vodnih zadrugah sami izvršiti.

Stranskih pritokov je na barju 34. Izmed teh odvajajo eni le padavinske in studenčne vode, drugi pa poleg te vode prinašajo še gramoz; v to vrsto jih spada pa le malo, in sice: Gradaščica, Mali graben in lška (Čurnov jarek). Glavni namen uravnave teh pritokov je, da se tudi njih visoka voda poniža za toliko, kolikor je to z ozirom na znižanje visokih vodá v Ljubljani sploh mogoče. Eksperti so glede uravnave teh pritokov izrekli, da je ni smatrati za tako, da bi se morali vsi ovinki itd. odrezati, ampak da bo le bolj izlive v Ljubljano primerno urediti. Nekaj je pač nujno, da se izvrši bržkomogoče, to so zgradbe

hudournikov ob Gradaščici in ob Iški, da se ustavi playje (gramoz in druge snovi). Te zgradbe bi se morale pač z glavno regulacijo vred izvršiti. Načrt za taka dela, ki je bil izdelan leta 1889., je tudi lani c. kr. gozdnotehnični oddelek za zgradbe hudournikov v Beljaku pregledal in ga spoznal še za popolnoma dobrega, stroške je pa nekoliko povišal; povišana potrebščina za to delo znaša 200.000 kron. Stroški za uravnavo vseh stranskih pritokov znašajo po lani popravljenem proračunu okroglo 370.000 kron, torej z zgradbo hudournikov skupaj 570.000 kron.

Stranski pritoki, posebno nekateri, dovajajo velike množine vodá po barju v Ljubljano; treba bo torej zabraniti razlivanje teh vodá po omejenih zemljiščih in s tem za stalno poplave odstraniti. Drugi namen je pa, da se v razmerju z nižano visoko vodo, kolikor bo sploh dopustno, šota z barja odpravi. Docela je odpraviti ne bo mogoče. Inženir Podhagsky je pri vsakem stranskem pritoku po mogočnosti — absolutno natančno to seveda ni, ker množina visokih vodá danes ni znana — določil, do katere meje se bo smela šota odstraniti. Teh mej za odstranitev šote se bo zaradi obdelovanja strogo držati, ker bi sicer nastale nove delne poplave. Na barju so pa tudi predeli, katerih spodnja (mineralna) plast leži le malo pod nižano visoko vodo. Iz teh predelov se bo pač smela šota popolnoma odstraniti, če se bodo z nizkimi nasipi pred povodnjimi zavarovali. V te nasipe bo vzdati majhne zatvornice, po katerih se bodo odvajale padavinske vode dotičnega površja. Materijal za te nasipe se bo dobival pri poglobljanju dotičnih pritokov, tako se bo z enim delom dvoje opravilo. Ta zadnja dela pridejo pa udeležnikom, ki se bodo itak morali v ta namen združiti v vodne zadruge.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Dolenjskega. (Nalezljiva kmetjska bolezen). Da, tako lahko imenujemo naraščajoče izseljevanje našega ljudstva v Ameriko in druge kraje. To je bolezen, na kateri trpi in boleha vse naše kmetijstvo. Kam pa pridemo če bo šlo tako naprej? Že sedaj toži vse čez pomanjkanje delavcev in poslov! Ali je mogoče, da bi v takih razmerah napredovalo naše kmetijstvo? Kako naj se pa dvignejo dohodki iz zemlje, če ni ljudij, da bi jo obdelovali? In ta bolezen je nalezljiva, sicer ne bi vlekla ljudij v takim številu čez morje. Naš Dolenjec je po naravi bolj lahak in manj navezan na dom kakor drugi krajani. Potna palica mu je položena že v zibelko, sicer ne bi naši ljudje tako radi okrog hodili in krošnjarili. Že ta naravna potožljivost pomika ljudi, pogledat po svetu. K vsemu temu se pridružijo pa še poročila in vabila iz Amerike! Po naših vaseh se suče pogovor ob nedeljah najraje o Ameriki, posebno tam, kjer se je že več domačinov izselilo. Staro in mlado govori o tem.

Ali je kaj čudnega, če se mladina navzame tega duha in če je ž njim tako prepojena, da ji ni obstanka doma?

Proti izseljevanju smo danes brez pomoči! To je pojav, ki je v današnjih razmerah, ko se bije na kmetih trd boj za obstanek, čisto naraven. Ali proti nalezljivosti te bolezni, proti nalezljivosti izseljevanja, bi se moralo kaj storiti! Ča manjka doma kruha, iskati ga je drugod. To je naravno. Ali neopravičeno je, da se selijo tudi ljudje, katerim tega ni treba, ki imajo doma dosti pošteno izhajanje in dosti dober kruh, in ki se selijo zaradi tega, ker se nalezajo potožljivosti od drugih izseljencev. Proti taki nalezljivosti bi pa se moralo kaj storiti! Poznam očeta, ki ima trdno in veliko kmetijo in ki se mora na stare dni sam ubijati z gospodarstvom, dasi ima tri odrasle sinove. Zakaj? Zato ker so vsi trije v Ameriki. Ali je to prav? Ali je prav, da kmetija doma spričo nezadostnega obdelovanja zastaja in nazaduje, dočim se vsi trije sinovi potikajo po svetu za drugimi poklici? Kako naj napreduje kmetijstvo v takih razmerah? In takih zgledov imamo dosti. Vlada ne stori ničesar v tem vprašanju. Ona varuje le svojo kožo in skrbi za potrebne vojake. Ali moralo bi se tudi v prid kmetijstva kaj storiti, da nam ne opeša zaradi pomanjkanja delavcev!

Iz Ljubljane. V prejemanju davka prostega bencina so se izvršile nekatere izpremembe velike važnosti, ki so stopile s 1. majem t. l. v veljavo. Osebe, ki so bile obsojene zaradi goljufije ali zaradi dohodkovnega prestopka ali so prišle v konkurz, doslej sploh niso mogle dobiti dovoljenja za dobivanje davka prostega bencina. Za take osebe je le za dobo treh let izključeno, da zadobe ugodnosti glede prejemanja davka prostega bencina. V posebnega ozira vrednih primerih sme finančno ministrstvo ta rok skrajšati in izjemoma dovoliti, da se takim osebam izda dovoljenje tudi pred pretekom triletno dobe. Druga izprememba se tiče časa dovoljenja. Doslej se je izdajalo dovoljenje le za eno leto in je bilo treba izposlovati si vsako leto novo dovoljenje. Dovolila se bodo odslej izdajala za nedoločen čas a dovoljenje se bode glasilo na določeno množino davka prostega bencina, katero sme stranka v enem letu prejeti iz rafinerije. Ob letnem obračunu se bode neporabljena množina vračunila v kvantum, dovoljen za prihodnje leto. — Tretja izprememba se tiče polaganja kavcij. Doslej so morale stranke polagati varščino znašajočo 13 K od 100 kg bencina. Varščina se je ravnala po množini vsakokratno prejetega bencina. Odslej kavcij ne bo treba polagati strankam, ki imajo dovoljenje, dobivati manj kakor 100 g bencina na leto. Doslej položene kavcije se bodo strankam vrnilo. — Četrta izprememba je važna za trgovce, ki prodajajo mineralno olje. Ti trgovci dozdej niso mogli biti deležni ugodnosti prejemanja davka prostega bencina. Znaprej si morejo tudi ti izposlovati dovoljenje, da prejemajo davka prost bencin, služeč jim kot obrtna snov za motorje v razne namene. Treba je le imeti davka prost bencin ločen od prostorov, za prodajo namenjenega mineralnega olja.